

2021-06-17
N2021/01915

Näringsdepartementet

Adressater:

Se bilaga 1

Uppdrag att utveckla en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Arbetsförmedlingen, Statens skolverk (Skolverket), Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), Vetenskapsrådet, Universitets- och högskolerådet, Statistiska centralbyrån, Myndigheten för digital förvaltning (Digg) och Verket för innovationssystem (Vinnova) (nedan myndigheterna) att utveckla förutsättningarna för tillgängliggörande av data och digital information om utbildning och arbetsmarknad, samt etablera former för förvaltning av en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Uppdraget ska långsiktigt främja effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande samt underlätta omställning på arbetsmarknaden. Målet med de insatser som ingår i uppdraget är att stärka förutsättningarna för myndigheter och andra aktörer att skapa och tillhandahålla digitala tjänster som stärker individers ställning på arbetsmarknaden samtidigt som privat och offentlig sektors kompetensbehov tillgodoses.

Mer om uppdragets delar

Utveckling av gemensamma begrepp

Myndigheterna ska gemensamt utreda förutsättningarna för och påbörja arbetet med att utveckla gemensamma begrepp eller översättningsnycklar mellan existerande begreppsstrukturer inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet, i syfte att underlätta utvecklingen av tjänster för validering, matchning och vägledning.

Den nya begreppsstrukturen ska kunna användas som brygga mellan olika klassificeringar för att beskriva kompetenser och kompetenskrav såsom Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF), Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK2012), Svensk utbildningsnomenklatur (SUN), Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) och den europeiska klassificeringen av färdigheter, kvalifikationer och yrken (ESCO).

Utveckling av säkra metoder för hantering av individdata

Myndigheterna ska utveckla säkra metoder för individer att dela relevant data och information om sin kompetens med myndigheter och med andra externa aktörer. Tillgång till individdata kan underlätta utvecklingen av nya tjänster för matchning, vägledning och validering och för existerande tjänster att vidareutvecklas.

I arbetet ska säkerställas att kraven på säkerhetsskydd och informationssäkerhet, offentlighet och sekretess samt dataskydd och skyddet för den personliga integriteten efterlevs. Arbetet ska ta utgångspunkt i de förslag som presenterats i rapporten från regeringsuppdraget om säkert och effektivt informationsutbyte inom den offentliga sektorn (Fi2018/02150 och Fi2018/03037).

Utveckling av en nationell databas för offentligt finansierade utbildningar

Skolverket ska, i samverkan med andra berörda myndigheter, utveckla databasen SUSA-navet till en nationell databas för offentligt finansierad utbildning. Vidare ska information om SUSA-navets utbildningar utvecklas för att stärka förutsättningarna för utveckling av tjänster som kan matcha behoven på arbetsmarknaden med utbildningsutbudet.

Tillgängliggöra data om kvalifikationer

MYH ska stärka datainfrastrukturen för livslångt lärande genom utveckling av en kvalifikationsdatabas. Databasen ska omfatta både kvalifikationer vilkas nivåer regleras direkt i förordning och kvalifikationer vilkas nivåer har beslutats av myndigheten i enlighet med förordningen (2015:545) om referensram för kvalifikationer för livslångt lärande. Syftet är att utveckla användningen och öka nyttan av Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF). Skolverket, Universitets- och högskolerådet och övriga berörda myndigheter ska bidra i arbetet utifrån sina ansvarsområden.

Datadelning för stärkt innovationskraft

Myndigheterna ska tillgängliggöra, dela och nyttiggöra data för kompetensförsörjning och livslångt lärande. En säker datahantering med starkt integritetsskydd är en förutsättning för datadelning. Där det är lämpligt och möjligt ska data tillgängliggöras som öppna data, annars ska den delas med lämplig grad av kontroll över slutanvändning, s.k. datasuveränitet. Syftet är att förenkla för privata och offentliga aktörer att tillgängliggöra, dela och nyttiggöra data. Arbetet ska där det är relevant möjliggöra en integration med bl.a. dataområdet för *skills* inom EU.

Myndigheternas för uppdraget relevanta datakällor ska finnas representerade i den av Digg förvaltade tjänsten Sveriges dataportal. Respektive myndighet ska verka för att tillgängliggöra, dela och nyttiggöra data i enlighet med Diggs riktlinjer. Data, standardiserade gränssnitt (API:er) och relaterade resurser, såsom begrepp, kod och öppna specifikationer ska göras sökbara på Sveriges dataportal. Myndigheterna ska delta i det samverkansforum för delning och nyttiggörande av data som Digg ska inrätta (I2021/01826).

Utveckling och förvaltning av myndigheternas sammanhållna datainfrastruktur

Myndigheterna ska gemensamt lämna ett förslag på hur långsiktig utveckling och förvaltning av myndigheternas sammanhållna datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör organiseras.

Vidare ska myndigheterna ge förslag på vilken eller vilka myndigheter som är bäst lämpade att samordna förvaltning och utveckling av datadelning inom området kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Om myndigheterna identifierar behov av författningsändringar eller andra förutsättningar för långsiktig utveckling och förvaltning, ska myndigheterna redogöra för dessa behov och lämna sådana förslag. I det fall författningsförslag lämnas ska dessa följas av en konsekvensutredning i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Genomförandet av uppdraget

Uppdraget och dess redovisning ska övergripande samordnas av Arbetsförmedlingen.

Datainfrastrukturen för kompetensförsörjning och livslångt lärande ska baseras på den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte (I2019/03306 m.fl.). Vidare ska andra pågående uppdrag beaktas, som myndigheterna har i fråga om datainfrastruktur och annan digital infrastruktur, samt delning och nyttiggörande av data.

Diggs roll är att bidra utifrån sitt uppdrag att främja öppen och datadriven innovation samt tillgängliggörande av öppna data och vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

Myndigheterna ska vidare beakta det europeiska samarbetet inom området, särskilt arbetet med den europeiska kompetensagendan, inklusive utvecklingen av Europass, samt EU:s datastrategi ”En EU-strategi för data” (COM (2020) 66 final) och Programmet för ett digitalt Europa (DIGITAL) (COM (2018) 434 final).

I genomförandet av uppdraget ska synpunkter inhämtas från universitet och högskolor, då deras studieadministrativa system är en viktig del av datainfrastrukturen. Vidare ska dialog föras med Tillväxtverket, Universitetskanslersämbetet, Centrala studiestödsnämnden, Folkbildningsrådet, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, RISE Research institutes of Sweden AB (RISE), Sveriges Kommuner och Regioner och andra berörda aktörer.

För uppdraget får Vinnova rekvirera högst 15 000 000 kr för 2021. Regeringen beräknar att 17 000 000 kr kommer att avsättas för uppdraget för 2022 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget. Medlen ska användas för deltagande myndigheters projektkostnader för att få till stånd nödvändiga myndighetsövergripande lösningar. Myndigheterna ska lämna förslag på gemensamma prioriteringar för uppdragets genomförande till Vinnova, varefter Vinnova får besluta om medlens fördelning. I Vinnovas rekvisition till Kammarkollegiet ska hänvisning göras till detta besluts diarienummer. Utgifterna ska belasta det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling, anslagsposten 1 Näringslivsutveckling– del till Kammarkollegiet. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 30 april 2023 på bankgiro 5052-5781 med angivande av detta besluts diarienummer.

Myndigheterna ska delredovisa uppdraget senast den 31 januari 2022. Delredovisningen, som ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet, med kopia till Arbetsmarknadsdepartementet, Utbildningsdepartementet och Infrastrukturdepartementet), ska innehålla en plan för myndigheternas arbete med uppdraget samt ett förslag på hur långsiktig utveckling och förvaltning av en sammanhållen datainfrastruktur för kompetensförsörjning och livslångt lärande, inklusive det gemensamma dataområdet, bör organiseras. Myndigheterna ska redovisa uppdraget i sin helhet, inklusive en ekonomisk redovisning, till regeringen genom en rapport som ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet, med kopia till Utbildningsdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och Infrastrukturdepartementet) senast den 31 januari 2023. Myndigheterna ska hålla Regeringskansliet löpande informerat om arbetet med uppdraget.

Bakgrund

Inom samverkansprogrammet Kompetensförsörjning och livslångt lärande har digitala tjänster som kan bidra till att stärka individers ställning på arbetsmarknaden, så att privat och offentlig sektors kompetensbehov tillgodoses, lyfts som ett centralt behov. En rad utmaningar i bl.a. myndigheters datainfrastruktur som försvårar utveckling av digitala tjänster har identifierats.

I det Nationella innovationsrådet lyfts frågor av betydelse för samhällets transformation till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart Sverige. Kompetensförsörjning och betydelsen av digitala tjänster som stärker förutsättningarna för livslångt lärande, liksom samhällets digitalisering, och data som strategisk resurs för artificiell intelligens samt annan digital innovation är i detta sammanhang centrala frågor som diskuterats vid rådets möten under det gångna året. Regeringen har vidare i Nationell inriktning för artificiell intelligens (N2018/03008) konstaterat att Sverige behöver fortsätta arbetet med att tillgängliggöra data.

Svenskt Näringsliv, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, IF Metall och Svenska Kommunalarbetareförbundet träffade i december 2020 en principöverenskommelse om trygghet, omställning och anställningsskydd. Regeringskansliet beslutade i januari 2021 om uppdrag till tre utredningar. Uppdragen är att lämna förslag i linje med parternas principöverenskommelse. En del av principöverenskommelsen rör en ny omställningsorganisation som ska erbjuda och finansiera grundläggande

omställnings- och kompetensstöd. Den nya omställningsorganisationen kan antas leda till ett ökat behov av rådgivning och vägledning till utbildning och arbete. En utgångspunkt här är att den nya omställningsorganisationen i hög utsträckning bör tillhandahålla sina tjänster digitalt.

Arbetsmarknadsutredningen lyfte i sitt betänkande Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad (SOU 2019:3) behovet av att utveckla en gemensam begreppsstruktur för kompetenskrav. En gemensam begreppsstruktur för kompetensförsörjning och där så inte är lämpligt eller möjligt, översättningsnycklar mellan olika begreppsstrukturer, öppnar möjligheter att på ett mer systematiskt sätt beskriva kedjor av insatser.

Den europeiska kompetensagendan är EU:s femåriga plan för att hjälpa individer och företag att utveckla nödvändiga färdigheter bl.a. genom att stärka hållbar konkurrenskraft, säkerställa jämlikhet och tillgång till utbildning och livslångt lärande för alla. En av agendans tolv åtgärder är en ny Europassplattform. Europass är en uppsättning digitala verktyg som hjälper individen att kommunicera sina kompetenser och kvalifikationer.

EU vill skapa en inre marknad för data, där data som inte är personuppgifter kan flöda fritt mellan länder och sektorer och användas av företag, forskare och förvaltningar i hela EU på lika villkor. Genom den kommande förordningen om dataförvaltning (COM (2020) 767 final) föreslås nya regler för att göra det lättare för olika sektorer och länder att dela data på ett kontrollerat sätt. EU-kommissionen har därför presenterat en datastrategi och föreslagit att nio dataområden inrättas som ska öka tillgången till kontrollerad delning av data för bl.a. AI och digital innovation. Ett av de föreslagna dataområdena är kompetensförsörjning (*Skills*).

Skälen för regeringens beslut

Svensk välfärd av hög kvalitet som är tillgänglig för alla är beroende av välutbildad personal. Inom både offentlig och privat sektor är tillgången till rätt kompetens en förutsättning för att kunna garantera hög kvalitet, fortsatt utveckling och tillväxt i hela landet.

Samhällets och arbetslivets förändrings- och utvecklingstakt innebär ett ökat behov av möjligheter till kompetensutveckling och omställning. För

individen är möjligheten till utbildning och livslångt lärande en viktig faktor för att öka förutsättningarna för ett långt och hållbart arbetsliv.

För att möta behovet av livslångt lärande och omställning krävs dock att digitaliseringens möjligheter utnyttjas på nya innovativa sätt för effektivare matchning, vägledning och validering. En sammanhållen datainfrastruktur stärker förutsättningar för utveckling av tjänster som effektiviserar kompetensförsörjning och omställning.

Myndigheter inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdena har behov av att kunna dela data med varandra. Omställningsorganisationer och andra aktörer har också behov av data som t.ex. beskriver arbetsmarknadens behov av kompetens och utbildningssystemets utbud av utbildning. Kunskap, kompetens och färdigheter beskrivs ibland med olika begrepp, vilket kan försvåra matchningen mellan t.ex. arbetsgivares beskrivningar av kompetensbehov med de kompetenser en viss utbildning förväntas ge. Data om individers kompetens finns dessutom spridd på t.ex. internetplattformar, i register hos olika myndigheter och hos arbetsgivare. För att bättre kunna ta tillvara digitaliseringens möjligheter att bidra till effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande, samt underlätta omställning på arbetsmarknaden, behöver myndigheter, individer och andra aktörer effektivare kunna dela data. Den data som förvaltas av myndigheterna behöver även anpassas för flera syften. Delning av data behöver dock ske på ett sätt som är säkert och skyddar enskildas integritet och i övrigt beaktar givna rättsliga förutsättningar.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Marie Wall

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Innovationsrådet/SB INRÅD

Finansdepartementet/BA och OFA

Utbildningsdepartementet/ GV, S, UH och F

Arbetsmarknadsdepartementet/A

Näringsdepartementet/EIN och MK

Infrastrukturdepartementet/ESD

Folkbildningsrådet

Gotlands kommun

Regionerna

RISE Research Institutes of Sweden AB

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Tillväxtverket

Universitetskanslersämbetet

Adressater

Arbetsförmedlingen
Myndigheten för digital förvaltning (Digg)
Myndigheten för yrkeshögskolan
Statens skolverk
Statistiska centralbyrån
Universitets- och högskolerådet
Verket för innovationssystem (Vinnova)
Vetenskapsrådet